НАРОДНИ БРОЈ 4.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторником на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жиг се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „Приослано“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе„ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 12. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 24. ЈАНУАРА 1897. ГОДИНА XXXII.

ЗАР И ТО?

Тешко је и набројати све оне незгоде и неприлике, што их Српски Народ у Босни испашта под управом Калајеве босанске Владе. Дан из дан искрсне по штошта, што иде у прилог несмишљеноме плану, да се у Босни, поред Српскога имена угуши и сваки могући покушај народне жалбе противу потиштености што је од окупације подноси. Данас већ тај исти Народ који је пре двадесет година молио Бога, да га избави Турскога ропства, ево где уздише за тим ропством, у коме му бар остављаху одрешене руке у Цркви и Општини, што му код просвећене хришћанске Владе није никако дозвољено. И Босанац, поред свих невоља трпи и још се пада, да ће се једаред тамо у Бечу опазити сва неправда, која му се ни криву ни дужну наноси. И збиља, на што све ово? Чега се плаши г. Калај, кад уноси међу браћом онолико расуло, па уз то још притискује Православнога, а Католичкоме Србину лије отров у душу, да га одвоји од рођена брата, да убије у њему сваки појам о народној части и поносу? Не увиђа ли он, да се тим путем може ићи само до некле, и да баш тај католички Србин, може једнога дана учинити оно исто, што већ почињу чинити Срби Мухамедова закона, приближити се потиштеној, православној браћи и узвикнути: крв није вода! На све то Калајева Влада не помишља. Она има на уму остварење једне недотупавне шимере, она се прихватила изанђалих срестава, да уништи Име и понос Народа, као да се то може уништити, као да православни Србин није већ 500 година био на тим мукама, па опет очувао Језик, Веру и Име.

Али што је најзначајније, све се то ради у данима, када се помишља на *Анексију*, када се витлају мутни облаци са свију страна и када је Босанској Влади баш у интересу њезина успеха, потребно да Босна плива у задовољству, да босански Србин, па био он Мухамеданац, Католик или Православни пева и љуби ону руку, коју је увела Европа да у Босни закон и ред учврсти. — И место свега тога ево Босни новога притиска. Босанска влада *удвостручила* је гањање. Објава босанског Меморандума, заболела је јако г. Калаја и његов босански ресор, па место да болест вида радикалним леком, да уклони узроке који су принудили Србе да онај Меморандум поднесу, он не само да и не мисли о томе, него гомила још нове узроке и онако опасне, и онако неспошљиве, као што су раније. И ми не би умели погодити шта он мисли да постигне тиме, да нам неколико знакова не објашњују ово. Г. Калају је пала једна опака мисао на ум, а то је да што пре уклони народне главе па да остане сам с „рајом сиротињом“, која баш када би и усхтела да се докотура до Бечa и пожали своме Цару неби имала с чиме отићи донде, вратити се натраг и после се изложити неминовним глобама и гоњењу, као што сада почиње излагати ове прваке, који су на Меморандуму подписани. Да би му у овоме послу успех што сјајније испао, он је удесио такав закон, да се после једне новчане казни, која није мања од 100 фор. друга дуплира, трећа утростручи, а четврта већ постане осам пута већа. На такав начин мисли он да ће подписнике Меморандума или упропастити или нагонити да се одреку својих подписа или принудити, да селе из земље, а осталима би тако створио један очигледан пример шта може с њима бити ако не мирују. Нема сумње, да је овако опак начин угњетавања народне свести врло прорачунјен, али нема сумње ни то, да г. Калаји ни мало не води рачуна о природи онога Народа, који је створио ону пословицу: „Притиснуто јаче све на више скаче!“ Оваква владавина подсећа нас на доба београдских дахија. И они су покушали да спрече народни протест, па су учинили још и више. Зашли су по кнежинама да побију највиђеније људе, којих су се бојали, па су за један месец само укинули *седамдесет и две* главе богатих трговаца, кнежева и калуђера, па јесу ли успели? — Г. Калаји познаје Српску Историју као и сваки Србин, за то нека сам на ово питање одговори.

Мисли ли збиља г. Калаји, да ће притиском и наметом уништити дух једнога Јефтановића, Дрљаче и осталих честитих другова? Та зар тај дух није пет векова трпео и злопатио па ипак изашао чио и поносит? Тродневне муке што их набијени на колац Српски Мученици трпеше много су страшније од материјалног упропашћивања и другог гоњења, па су ипак мученици и те муке примали, али Отачбину и сиротни Народ нису остављали, те да по беломе свету слободно лутају. Историја хиљаде Срба мученика позната је и најмањем Срчету у Босни, а ко се год једанпут таковим вином причести, тај не узмиче ни од коца ни ченгела а камо ли од новчане казне. Јефтановић и другови, којима Калај спрема ту највишу почаст, да их начини мученицима за Народна Права, знају врло добро, када им казна скине и последњи гуњац с леђа да ће засветлети у најлепшој одећи Славе, којом се одевају заточници народних права.

А после? — О томе нека г. Калај размисли!

Д. И.

Нови Сад, 23. јануара.

Муравјов и аустро-угарска источна политика. Полуслужбени лист аустријске владе и бечких високих војничких кругова „*Рајхсвер*“, донео је ових дана чланак, у коме наглашава жељу и готовост Аустро-Угарске, да се ова мимо Немачке погоди с Русијом у погледу поделе балканског полуотока, те између осталога вели у том чланку, како је бивши руски министар пок. кнез *Лобанов*, кад је лане био у Бечу, донео са собом и план о подели балканског полуотока између Русије и Аустрије. На ове и оваке измишљотине бечког полуслужбеног листа, врло је згодно одговорио париски лист „Le Nord“, којим се руска влада често служи за своје изјаве. Одговор тог париског листа гласи:

„У својој манији за фантастичким измишљотинама бечки листови не заустављају се ни испред каквих обзира. После независних листова сад су на ред дошли полуслужбени органи, да распростиру сензационе гласове. Тако „Reichswehr“, оглашени орган грофа Баденија, објавио је пре неколико дана једну новост, чија невероватност очи боде. Тај лист говорећи о жељи аустро угарској, да се с Русијом споразуме, износи, како је пок. кнез Лобанов донео био у Беч пројекат о подели отоманске царевине између Русије и Аустро-Угарске!

Није потребно доказивати лажност овог тврђења. Бивши министар руских спољашњих послова није подносио Аустрији никакав пројекат о подели отманске царевине. Ми дакле чисто и просто демантујемо ту тенденциозну измишљотину „Reichswehr“-ову. Овоме још додајемо, да Русија не само што нема никаквих амбицијозних намера о провинцијама, које припадају Турској, него да она никаквој другој сили не би допустила, да присаједини себи какву год отоманску покрајину.“

Ово је доиста јасна и одлучна порука новог руског министра спољашњих послова *Муравјова* — *Голуховском*, аустро-угарском министру спољашњих послова, према којој ће сањарије аустро угарских политичара и државника у погледу ширења Аустро-Угарске на Балкану уз пристанак Русије — зацело да се расплине у ништа, као и помишљање на анектирање Босне и Херцеговине, које је Аустро-Угарска привремено посела као турске провинције.

Политички преглед.

Угарска.

Краљ угарски и цар аустријски Фрања Јосиф, полази, као што смо у прошлом броју јавили, крајем априла ове године на пут у *Петроград*, да врати походу руском цару *Николи II*. Краља ће на том путу, који ће да траје тамо и натраг неких осам дана, пратити гроф *Голуховски*, министар спољашњих послова, ђенерални ађутант гроф Пар, дворски саветник витез Клауди, лечник др. Керцл, секцијони саветник Мереји, два крилна ађутанта као и чиновници војене и кабинетске канцеларије краљеве.

— Како јављају из Будимпеште, међу аустријском владом и угарском није дошло у погледу преговора о поравнању ни до каквих резултата, напротив, веле да постоје немиле диференције. Највеће препреке су се истакле при преговорима о квоти. Аустријска влада тражи минимум од 38 процената, а угарска не да више од 35. Диференције постоје и код неких већ склопљених уговора.

— Угарске социјалисте држале су у прошлу недељу, понедељак и уторник свој збор у Будимпешти. На збору беше заступљено неких 40 општина. Али по тврђењу социјалиста на збору, у Угарској има још 200 општина, у којима има социјалиста. На збору су социјалисте одлучиле, да се за сад тражи, да рад траје 12 часова дневно, а доцније да се захтева да овај траје само 8 часова. Осим тога су још одлучили, да у јеку пољске радње издаду лозинку, те да на све стране обуставе рад. За тим, да се на све стране склапају „тајна друштва, која полиција неће моћи да растера“. Озбиљнији листо-

ПОДЛИСТАК

БОЖЈЕ ЧЕДО.

Скица Марије Јаничек.

Беше то на недогледној равници.

Високо се небо ширило над земљом као огромна, штитећи раширена рука. Тамно зелене гомиле јасенова, које овде онде прекидаху једноставну равницу, сакриваху у својој хладовини мале, чудноватe, сламом покривене кућице. У овим се просторијама, које се једва могу назвати суседне куће, што су тако јако биле удаљене, настанила самоћа певајући на невидљивој лири тајанствене своје песме. А радници усред живота морали су радити сваковрсне послове и нису имали кад слушати ове песме. Но старци и деца, које су седели беспослено пред колебама, они су их слушали и сагињали главе слушајући их, а мисли су им се губиле у неизмерности неба.

У једној од ових од света удаљених кућица становаше поред породице већ доста старе, чија су деца давно већ излетела, и једна жена с једним дететом. Дете није било њено рођено; узела га је под своје, да би она имала сина, а он да има мајку. А доцније је видела, да га баш не воле, као што је мислила

А да би се увек сетила, да њему, који нема ни оца ни мајке треба нарочите бриге и доброте, зато га је увек звала: божје чедо.

У трећој својој години се дете поболе. Оно изгуби своје сјајно детињско лице и доби чудне старачке црте. И тело му знатно опаде. Доктор, кога је жена из далека дозвала, рекао је по прегледању детета, да има сушицу. Тако сјајне, разумне очи добивају деца, која умиру од сушице. И она треба само да га остави да мирно лежи и да га утопли увек, више се ништа не може учинити.

И она га је остављала, да мирно, сасвим мирно лежи у малој собици, метла би на кревет чинијицу млека и ишла би на рад.

А он није плакао, био је стрпљив. Својим великим сјајним очима би увек гледао на прозор. Додуше није много видео, јер густа дрвета нису допуштала да се види ни најмање неба. Кадкад би дошла пчелица или лептир, или би птичица у красном зеленилу дрвета извијала тихе гласове о нечем красном у овоме свету... Тада би се дете смејало. Од дана до дана је све више знао и бивао мудрији. А његово срдашце је сваким часом све брже кукало.

Једнога дана стојаше жена дуго пред постељом детета и погледаше га Све јој се више допадао Из његових сјајних очију као да се анђели осмеваху и у соби као да шушташе неко невидљиво одело. Но није могла дуго остати код малога болесника. Беше позна јесен, а кртола је била већ сва потрошена. Она добро утрпа дете, да ни мало ваздуха ни светлости није могло додирнути мало његово лице, а затим се удали јецајући.

На пољу срете старога пастира.

Она му метну руку на раме.

„Кад прођете кадгод овуда, погледајте мога малишу. Ја бих радо код њега остала, али не могу, јер морам у поље“.

Стари јој то обећа. Често, кад би му овце у близини пасле отворио би он ниска врата од собице и отишао би детету. Малиша би га пријатељски погледао. Он се радовао свачијем доласку. Старога је врло помно о свачему запиткивао. А стари би сео крај кревеца, запалио би лулу и пушећи би приповедао. Он је био пре пола столећа војник и много је што шта доживео. И ваљада хиљаду пута је приповедао он својим пријатељима и познаницима своје доживљаје; најзад га нису више хтели слушати.

А онда је ћутао са лулом у зубима. Многе су године прошле откад он овамо овце изјављује и ни ским не разговара И сад је неко желео да га слуша. Тражио је по далеким кутовима свога старог памћења и нашао је многе чудноватости. Већ није више знао, да ли је доживео или је то сањао. И он је приповедао. Причао је о далеком путовању по мору, о планинама, о бесним коњима, који лете преко лешина, о младим леним ратницима и о красним кићенкама. А дете слушаше са полуотвореним уснама и великим, сјајним очима.

Једанпут запита: „Деда Перо, шта је то планина?“ Стари пастир погледа преда се и рече: „То су брегови, који продиру чак у сред неба и на које се набадају облаци, кад хоће да их пређу“.

Чак у сред неба! Овога дана није дете више ни речи прозборило.

А није ни слушао више, шта је стари приповедао. Непрестано је гледао у хладни, бели зид, који беше на супрот постељи Кад му се у вече вратила помајка, рече јој: „Мајко, ја бих да видим планину.“ А жена га забринуто погледа. Он је фантазирао Ваљада ће скоро умрети. „Планину овде не може нико од нас видети“, рече она. Мали болесник гунђаше у себи: „А зашто не, зашто не?“ Он није веровао, да се не може нешто видети, што се хоће. Идуће ноћи је сањао чудноватe снове и у сну говорио.

Једном рече деда Пера жени: „Зашто га неизвезеш у поље? И он ко мора скоро умрети. Знате да има мала дрвена колица, с којима се пре увек играо. Метни га унутра и извози га за собом. Он је тако мали и тако је лак, да ће стати у кола“.

Жена се у својој женској плашљивости није усудила, да послуша деда Перу.

А једном, кад жена не беше код куће, узе стари дете, брижљиво га уви и метну га у колица. Возао га је по слободном пољу, а дете клицаше од радости. Очи му постадоше,

ви мађарски у многоме одобравају социјалистама и траже од меродавних, да се социјализам у Угарској не узима олако, него да се гледа, те да се јадним радницима праведне жеље им испуне. Док се то не учини, доиста слабо ће помоћи „изузетне“ мере, које се са извесне стране против социјалиста препоручују. Силом се у овом погледу неће ни до чега доћи јер ако игде, оно се овде, код ове „сиротиње раје“, може згодно да употреби оно: Притиснуто јаче, све на више скаче.

— Пронесене вести, да ће гроф Алберт *Апоњи*, да напусти угарски парламенат и да оде у Лондон за аустро-угарског посланика — најодлучније се поричу са надлежне стране.

— У седници угарског земаљског сабора од прошле среде, расправљало се о вођењу *матрикула*, пошто је пре тога усвојена без расправе ставка о жупанијској администрацији. Против матрикулаша је говорио Падер, члан пучке странке Извештач Гајари је за тим побијао Падера, а тако исто и министар унутрашњих послова Перцел, који је одбио предлог Падеров за ревизију и ставку препоручио на усвојење. За тим је ставка и усвојена После тога се прешло на ставке о *опери и позоришту*. Код ове ставке *Беньовски* мисли да је субвенција за оперу од 215.000 врло велика и пита, не би ли целисходније било, да се опера да у приватни закуп, јер државно руковање увек скупо стаје. После њега је говорио од опозиције *Вишонтаји* и после овога барон Нопча, интендант, побијајући предговорнике. После тога су још њих неколико говорили и на послетку *Полоњи* а за тим је седница закључена у $^1/_2$2 сах. после подне.

— Данас, у четвртак, пре подне у 10 сах. продужиће се у угарском земаљском сабору расправа *о прорачуну министра унутрашњих послова*. На крају седнице ће барон *Банфи* да одговори на интерпелацију Фрање *Кошута* у ствари путовања у Париз и Берлин руског министра спољашњих послова *Муравјева*.

Немачка.

У прошли понедељак ујутру држао је немачки цар у почаст грофа *Муравјова*, руског министра спољашњих послова, који је после походе у Паризу, отишао у Кил доручак, на коме је наздравио *руском цару Николи II.*, после чега је банда одсвирала руску химну. Тај дан у вече око 11 сах. отпутовао је *Муравјов* натраг у Петроград.

Турска.

Из *Цариграда* јављају, да је *екуменски патријарх*, због расцепа у синоду, који је наступио због избора скопљанског митрополита, предао своју *оставку*.

— Из Атине стижу гласови о немирима на *Криту*. Хришћани су исекли код *Канеје* четири Турчина из освете, што су Турци у прошлу суботу убили једно дете. Турци међу тим запалише село Галету. Два Хришћана су убијена и два рањена. Хришћани су у понедељак заузели више важних стратегијских позиција. Из Канеје чула се у Атину жестока пуцњава У понедељак је убијен у Канеји судац Маркулакис. На све стране влада необичан страх. Радње су затворене. Боје се, да ће доћи до судара међу Хришћанима и трупама. Гувернер и конзули се труде, да се свет умири.

ДОПИСИ.

Петроград 12. јануара. Синоћ је био концерат у корист поплављених Црногораца. Покренуо је ту лепу мисао књаз Галицин а уз помоћ придворне госпође Мусин-Пушкине; гђце Едине и Гамовецке Главача познатог и српским крајевима. Српски посланик и секретар посланства нису били на концерту, такођер није дошао ни један официр Шумадинац, а има их прилично овде. Публике је било много, а концерат је испао дивно. Свирао је великоруски оркестар „Балалајка“ под управом Андрејева.

Име црногорско још високо стоји у Руса. Руси знају, да су и Црногорци Срби, али тек ту праве разлику. Српске странке рђаво раде, што крше пред Русима једна другу. Особито се треба чувати називања аустрофил. Врло је рђав утисак учинио поклон ордена Калају.

Вести из народа.

Пишу нам из **Великог Гаја:** У Великом Гају (Торонталска жупанија) обавила се на Св. Саву св. Савска беседа. Редитељи су били: Учитељ Глиша Јовановић, школски управитељ Жива Пајић и Душан Чампазевић кр. угарски поштар. Беседа је врло добро посећена била до: 250 особа је било. Програм беседе беше: декламовање и певање дечије, које хвала учитељу Јовановићу, врло лепо беше; највише су биле народне песме. На каси је пало преко 30 форината. Редитељство намерно је Велико-Гајску српску општину уписати за члана „Српске Матице“ у Нов. Саду. Позвати су били и Гајски римокатолици, али на жалост ни једног не видисмо! Види се, како нас Србе воле!

Вести из места и са стране.

Прилози за поплављене. Црквено-школска општина у Госпођинци приложила је за пострадале од поплаве у Србији и Црној Гори 50 фор., од које је своте послала половину у Србију, а половину у Црну Гору. — Српска православна црквено школска општина у Перлезу послала је овом уредништву 40 фор. да се половина од те своте пошље пострадалима од поплаве у Србији а половина пострадалима у Црној Гори. Новац је послат на одређена места.

Нова зграда за учитељску школу Пакрацу. Епархијска управа у Пакрацу одкупила је за 10.000 фор. од пожешке жупаније историјски „Тренков двор“ у Пакрацу који се налази до владичанског двора, а косо преко пута од обновљене цркве пакрачке. Зграда би се имала пре устројити и у њу би се сместила учитељска школа и интернат. Колико нам је позната унутрашњост зграде, држимо да се оне зидине не могу с успехом преустројити за неку зграду данашњег кова, него да би их требало сравнити до земље и онај обилати материјал употребити. Но не зна се које је већи посао или преиначење зграде или рушење до темеља.

Наш прилог. — Данашњем броју „Заставе“ приложен је списак нових књига које у последње време изађоше, што га је издала *књижара Браће М. Поповића* у Новом Саду, који свој главни каталог сваком шаље бесплатно.

Избор пароха у Сомбору. Пишу нам из Сомбора: „Код нас је у прошлу недељу обављен избор пароха. Компетента је било три: Ђорђе *Павковић*, овд. ђакон, Жарко *Поповић*, катихета основних и више девојачке школе и Сава *Поповић* парох из Негославаца. Овај компетенат је повукао своју молбу, те је избор обављен између Павковића и Ж. Поповића. Од 121 скупштинара гласало је за Павковића 51 глас, а за Ж. Поповића 70 гласова, према томе ће конзисторија изабрати Сомбору пароха. Ми не знамо како ће она у тој ствари поступити, али свакојако би требало припазити на то, да се не да полета шпекулантским духовима. У овој седници изабран је још С. *Чамараг* за протопресвитератског капелана, а Олга *Петровићева* за учитељицу рада на вишој девој. школи.“

Нова књига за децу. Накладом књижаре Велимира Валожића у Београду, изашла је „*Зорица*“ нова књига за децу, коју су удесили учитељи Јовић и Путниковић. У њој има 63 слике, 15 песама и 51 прича и 22 ситнице, стаје 1 круну. Препоручујемо ову књигу пажњи родитеља и учитеља.

Рентгенови зраци у уметности. У Минхену има стара слика спаситељева, која се приписивала славном сликару Диреру. Велики војвода Баденски је нашао на слици монограм Диреров и годину 1521. али како се монограм није видео слободним оком, много су сумњали у истинитост слике. Сад су слику фотографисали помоћу рентгенових зрака, и збиља се показао и монограм и год. 1521.

Митрополит слагач. Доктор О'Рели митрополит у Аделајиди (Јужна Аустралија) вешт је штампарски слагач. Он је ову важну вештину изучио и практиковао у данима нужде. У Енглеској, као вредан младић, био је посвећен за свештеника и одатле отишао у Аустралију, где је почео издавати католички лист. Ово предузеће дође у материјалне неприлике, те да би смањио трошкове листа, млади попа, издавач листа, научи да сам слаже свој лист. Он се убрзо врло извешти у томе, а придобије у помоћ још неколико браће. Неколико година по томе буде изабран за владику у Порт Августу а ту скоро за митрополита у Аделајиди.

Најмање државе на свету. Обично се држи да су Монако, Сан Марино и Лихтенштајн најмање државе. Али има још мањих држава. Прво је св. Килда, западно од хебридских острва. Та држава заузима два квадратна километра, има неколико стотина становника, рибара, који станују у раштрканим колебама. Код њих влада краљица, коју народ слободно бира. Влада јој траје док се не уда, али онда влада не прелази на њеног мужа, већ се бира друга краљица, девојка или млада удовица, која још није била на влади. Друга така држава је Густ у департману малих Пиринеја у Француској. То је република и стоји већ преко хиљаду година. Становника има 120, који су сви ткачи, а владу преставља савет најстаријих људи, који врше своју дужност бесплатно. О порези немају тамо ни појма. Да срећне државе!

Поред две карте остао од железнице. На кашавској станици ушао је неки добро угојени господин у железничка кола и кад се сместио опази да нема карте коју је мало час извадио. Брже пожури да извади другу. Кад је поново ушао у кола, нађе и прву карту, кондуктер му рекне да може ићи једну да врати и онако има још времена за полазак, но док се он одшетао, влак пође и он покрај две карте остане да вади трећу за идући влак.

Забрањено пушење. Госпође аристократских руских кругова радо пуше, ово је у великој мери развијено и међу дворским госпођама. Но у најновије време царица је забранила дворским госпођама да јавно не смеју пушити.

За изборе у Истри решило је аустријско министарство спољашњих послова да се неће као до сад само по градовима обављати, него ће се за поједине изборне срезове обављати у самим тим општинама где бирачи живе. Ова новина учинила је добар утисак на словенско становништво тамошње, јер ће се тиме избећи многа неправда и самовоља приликом избора. Али ово Талијанима није ни мало по вољи, јер ће услед тога резултати избора са свим друкчији бити.

Како је прошао један Турчин у Бечу. Хаџи Мехмед Турчин из Смирне свратио је у путовању своме у Беч. Он јако воле оружје и с тога је употребио прилику да попуни своју збирку оружја. Ових дана купио је тамо једну пушку коју је сам о рамену понео кући. У источњачком оделу па још с пушком о рамену, готов посао да се на њега згрћу бечки радозналци. И наједан мах скупила се око њега непрегледна гомила. Један члан полиције се умеша и дозна помоћу тумача, да Турчин станује у неком хотелу у I. или II. срезу. Полицај узме кола и пође с Турчином, но овај у путу позна по улицама да је близо свога стана и пошто није веровао у чисту намеру свога пратиоца искочи нагло из кола, а полицај за њим. Опет се стане свет згртати. Напослетку испостави се да Турчин ту у близини у неком хотелу станује.

Кратке вести. У прошлу недељу прослављена је у Бечу 100-годишњица рођења славног композитора *Шуберта*. — Кантонски савет у Цириху закључио је са 120 против 23 гласа, да је и женскињама дозвољено водити одветничку канцеларију. Удате морају имати пристанак свога мужа. — У Атини је умро аустро-угарски посланик Козјек. — Близу Боцна затрпала је снежна лавина три радника. — Капитол у Харисбургу у Пенсилванији је ових дана изгорео. Штета износи један милијун долара. — У Енглеској је скупљено 200.000 фуната стерлинга за Индијанце код којих влада глад. — У Башахиду се утопила у бунару старица Ана Савићева.

Најновије вести.

Оставка бугарског кнеза. Француском листу „*Фигару*“ јављају из Софије, да ће *Фердинанд*, кнез бугарски, на православни ускрс да се одрече престола у корист свог сина *Бориса*. Вест ова потиче из круга *Данковљеве странке*.

Изборно право женскиња. Енглески доњи дом усвојио је у другом читању са 228 против 157 гласова предлог, да и женске добију право гласа при посланичким изборима.

Немири на Криту. Стање на *Криту* постаје све опасније Силни хришћани се оружају. У околини *Канеје* запаљена су многа села и догодила се силна крвопролића. Бојати се опште побуне.

још веће и шире. Но одједном утуче његово клицање. Наоколо беше недогледна равница а шта то беше на западу? Његови погледи се држаху слике као опијени.

Изгледаше као да је из земље никла планина са многим провалијама. Њени врхови се сјаје, као да су сунцем запаљени, док се местимице преливаху у танку боју.

„Ено је“, клицаше младић указајући прстом, „ено је, ено планине! . Ја бих могао онамо отићи, али је далеко, сувише далеко . . . можда чак у другом свету“. . . Стари пастир гледаше у ове облаке озбиљно ћутећи.

Доцније се дете сасвим умирило. Тих триумфујући осмех му лежаше на уснама. Видео је оно, за чим је толико жудио.

Неколико дана доцније — нису могли изаћи у поље, јер је на пољу била олуја — приповедаше деда-Пера о великом боју, о храбрим генералима и о краљу, како је њему, пастиру Пери стиснуо руку и захвалио, што је помогао, да се отаџбина спасе. Мали болесник метну руку на пастирево раме.

„Чуј, шта је то краљ?“

„Краљ је пун златних звезда а на глави носи златну круну.“ И стари додаде к томе многе чудноватости.

Кад му је дошла помајка, рече јој младић: „Ја бих да видим краља“. А она му метну руку на топло чело.

А он ју нежно одгурну од себе. „Чуј, можеш ли ми показати краља? Ја бих га тако радо видео“. А жена рече мирно: „Да ћу ти млека и шећера. У нашој околини нема краљева“. Зацело ће скоро умрети, мислила је она, а парче шећера мање или више не чини ништа.

Она му пружи слатког млека.

А дете одби и тајанствено се насмеши.

Затим наступи ноћ. Жена уморна од сувишног рада заспа тврдо и ништа није чула

Око поноћи удари ветар у труле прозоре и отвори их. Са дрвета је отпало и последње лишће и цело велико небо се могло видети. А дете пробуђено шуштањем погледаше напоље са блаженством. Пуно златно лице се видело кроз густо грање и обасјаваше својом светлошћу сиромашну собицу.

„Краљ“, шапташе дете и склопи ручице. „Краљ, краљ! Да ли и он има звезде“? И он седе у кревету и гледаше у небо и виде многе хиљаде краљева и весело се смејаше. . .

Изјутра затвори помајка уплашена прозоре. Како она то да не види! Зацело се сад мали болесник на смрт разболео. Она му метну руку на чело. Божје чедо! Божје чедо!

Кад је пастир први пут потом ушао, смејаше му се дете у сусрет. „Чуј, видео сам краља. Био је ноћу код мене. Тако је био хладан и сав је бљештао од злата. А звезде му не бих никако могао избројати.“ А пастир одобраваше. „Може бити, може бити!“

И у његовом старом памћењу се помеша сан са јавом и он поче приповедати.

Разуме се да је и опет био на бојноме пољу. Онде где божји анђели, милосрдне сестре блаже јаде рањеницима. Где су им са нежним белим рукама испирале крваве ране и метале крст на усне. . . Ова милостива, велика љубав! О, многа је мати клечала пред овим црно обученим особама љубећи им руке. Да, у рату обилази она све и претражује: велика та љубав. И налази она много што-шта, и многоме помаже.

Младић уздржа дисање и упита: „Шта је то љубав?“

„Да, да“, понови пастир као ван себе и утону у размишљање.

Но младић не попусти. Непрестано је шаптао: „Љубав, љубав! Је ли, где је она? Како она изгледа? Има ли и она златну круну као краљ?“

Деда-Пера још увек дрмаше главом, он није знао одговорити. Заборавио је, о чем је говорио, и реч детета му чудно звучаше.

Но дете остаде при свом питању „Је ли, кажи ми, шта је то: љубав?“ шапташе он држећи своју помајку за руку.

Жена слеже раменима, погледа га и обрну се да сузе сакрије, које су јој очи напуниле. Она остаде дужна за одговор.

Но младић опази сузе у њеним очима. Никад још није он видео ову строгу жену да плаче. Шта значи та реч? Замишљено му гледаху очи у небо, које се видело кроз прозор. И он се сети чудноватe неке приповетке, коју му је једном приповедао стари пастир.

Беше у њој нешто тајанствено, што нико није могао да реши. У глави детета се почеше будити најчудноватије преставе. На све, што га је побуђивало, добио је одговор, а зашто баш не о овом? Зашто је мати почела плакати а стари ућута, кад је рекао ту реч?

Љубав! Љубав!

Ноћу се одједном пробудио и посади се. Беше му тако чудно. Чуо је звона где звоне и неко чудно шуштање око себе.

Откуда ово лелујање? Од истога настајаше хладан ветар. А дете је само гледало и гледало. А затим метну руку на прса матере, која је спавала. „Зашто звоне звона? Зашто су сва крила отворена?“ Но мати није одговарала, она је и даље спавала. Одједном клече дете у кревету, рашири руке за загрљај према нечем „То је она, ево је, она је“. . .

Жена се трже уплашено и виде га, где смешећи се пада.

„Прими га милостиво, Господе Исусе Христе“ рече она склопивши руке. . .

Превео В.

ПРИВРЕДНИ ДЕО

ЗА ТРГОВИНУ, ЗАНАТЛИЈСТВО И РАТАРСТВО.

ГЛАСИЛО СРПСКОГ ЗАНАТЛИЈСКОГ УДРУЖЕЊА.

КАКО СЕ КОД НАС ОБРАЗУЈЕ ОМЛАДИНА ЗА ТРГОВЦА.*)

IV.

(Свршетак.)

Из свега до сад наведеног мора се закључити да наша омладина није довољно спремна, нит потребним трговачким, нити пак светским знањем као трговац наоружана, да би се страној најезди могла снажно одупрети. О истинитости тога има на нашу штету и сувише много доказа. Зна се, да су у многим местима, где су Срби искључиво господари трговине били, у течају времена страној најезди подлегли. А то због тога, што су сувише конзервативни били, не рачунајући са духом времена, коме се ваља прилагодити. Данас се то већ увиђа, али је на многим местима касно, међутим треба да спасемо оно земљиште, где смо још господари, ако већ не можемо наново старо земљиште да освојимо.

Обично се каже: с главе риба смрди, а то се може рећи код разних државних и друштвених установа. Овде пак мора се рећи, да основ не ваља. Основ опет долази одозгоре, па онда важи оно прво и овде. Много ће времена протећи док се буде тако радило, да ће наша трговина, односно наши трговци моћи цветати и напредовати.

Па шта из свега тога видимо? Видимо то, да се морамо на своју сопствену снагу ослонити, заједнички се потпомагати, заједнице стварати.

Као што траљаво у свим гранама нашег живота стојимо, наравно да и у трговини не правимо изузетак. Даље и то знамо, да нико уз нас не стоји. Ми у овој држави баш никакве симпатије ни од једне народности не уживамо, које нас заокружавају. Гола је истина, да смо усамљени и да је овде умесна она народна пословица: „Уздај се у се и у своје кљусе.“

Да је потребна нека заједница у свим привредним гранама, о том нема сумње, јер су нас прилике до зида дотерале, да немамо куд, тако, да већ у свим новинама и часописима чујете неко запомагање и читате много о неким заједницама и о некој *„слози“*, која је реч код вас постала неки апсурдум. Свуд се пише, и само се пише, претреса се и критикује се много, али се ништа не ствара,

Код нас има доста капиталиста и капитала, али нема подузетника нити подузимачког духа. У новијим гранама трговине и заната нисмо заступљени, већ та места страни живаљ испуњава.

Код нас, на пример, кад неко лепо имање стекне, он на сред пута стане и у својој најбољој снази престане радити. Кад би само то било, још којекако, али што је још горе, ти родитељи обично своју децу у врло рђавом правцу образују. Идите ма у коју варош, па погледајте синове богатих трговаца, па ћете се о истиности мојих речи уверити.

Пошаљу их у стране трговачке заводе и школе на васпитање. Кад дођу натраг пуни страног духа и идеја, народни дух — српски дух из њих ишчезе. Па и ако су школе са добрим успехом свршили, што је редак случај, не могу своје знање практично за наше прилике да употребе. Ако на пример лошим успехом школе сврше, њини родитељи обично кажу: па нека, има од куда да живи; зато се баба побринуо, бар се не мора мучити. А не знају, како веома греше, кад нерад подупиру, и како се то доцније на њему и на другима свети Ти су обично и горди и сасвим се одвајају од друштва и осталога света, јер имају привилегије то да чине.

Ето, тако стојимо с нашом омладином имућнијих трговачких родитеља. Част изузетцима, којих мало имамо.

Новац, односно капитал који стоји, сличан је стојећој води, која се усмрди на штету свију; напротив текућа вода је од неизмерне користи.

Житарска трговина је у јеврејским рукама. Јевреји нам најбоље могу за пример служити. Добри су трговци, поред тога су вредни и ипак свуда стигну да уживају. А што је најглавније, једно друго потпомажу. Јест, али се код њих новац никад не устоји, већ вечито њиме раде.

Код нас има доста имућних трговаца, привредника и занатлија, који би могли заједнички спрам наших прилика и потреба а за наше прилике и потребе школе основати, да им се синови у туђини, далеко од наших очију, у страном духу не образују. Ма да су нам потребне реалке и гимназије, али још потребније су стручне: трговачке, економске и занатлијске школе. Ово како данас стојимо, као да нећемо никад постићи, него ће то само пусте жеље остати.

На завршетку ових чланака можемо још ово приметити. Изнесавши мане и недостатке наше трговачке омладине и трговаца и трговине у опће, желимо, да у том погледу наступе промене на бољитак наше трговине, да се успавани духови већ пробуде, и да нас на срећу и напредак нашег народа у сваком правцу, писањем стручних чланака, сазивањем зборова и стварањем заједница поведу.

Ми треба сами себе да подигнемо а то можемо онда постићи, ако сложно створимо рашарске, занатлијске и трговачке задруге. **Т.**

*) Види 46 „народни број „Заставе“ од 1896.

ШАП И УСТОБОЉА И КНАЈП.

Познати и чувени поп Кнајп из Верисхофена пише у једном пољопривредном листу, да је шап и устобољу лечио успешно хладном водом. Сам он пише о томе овако:

Чинио сам покушаје са таковим животињама, 1. код којих је болест тек у зачетку, 2. код којих је болест већ отела маха, и 3. са онима код којих сам хтео болест да предупредим.

1. Животиње, којих је болест била тек у зачетку, лечио сам водом овако: Наместио сам два момка, једног с једне, другог с друге стране, оболелом живинчету. Сваки је од њих имао по ведро хладне воде и велику тврду четку. Оболело живинче кваси се по целом телу хладном водом и четка; прво се кваси и четка глава, за тим леђа, па са стране. Четка се мора брзо умакати у хладну воду и сав се тај посао мора радити тако брзо, да за 4—5 највише за 10 минута буде цело живинче исквашено хладном водом и добро ишчеткано. Кад је то свршено, узме се сув покровац, пресомити се да дође двоструко, њиме се покрије ишчеткано живинче и за кратко време из живинчета ће да удари пара као дим какав. Тако се ради и са осталим животињама. Оно што излази из животиње, јесу покварени сокови. И животиња се том приликом тако јако ознoји, да на длакама стоје капље зноја као ђинђуве. Ако је ватруштина јака и живинче се осушило, треба опет поновити квашење и четкање. За један дан може се и два и три пута квасити. Ако су све животиње у стаји квашене и четкане, у стаји се образује силна пара врло непријатна задаха. Чим се животиње осушиле од зноја, треба отворе отворити, пустити задах на поље а у стају пустити свеж ваздух. Ево како ваља поступити иначе са животињама, у којих је болест у зачетку: Оне радо једу, те им се може давати толико хране, колико и иначе. Ватруштина у њима опада и слабо се и виђа пена. Ако се тако узради неколико дана, нестане мехурића; нестане их после онога знојења. Кроз три четири дана опораве се животиње толико, да једу као и обично, а за осам дана сасвим оздраве.

2. Ако је болест већ прилично отела маха, Кнајп је дао квасити болесно живинче дневно два и три пута, као што је већ речено. Ако пак грозница није хтела да попусти, узео је четвороструk покривач н. пр. старе вреће, замочио их у хладну воду па их бацио на грбачу оболелој животињи као што се то чини и са човеком, кад му мећу облоге; то је чинио у два маха на дан. Поквашени овај облог мора бити застрт сувим истим таким облогом. Ти облози врло јако одводе ватруштину. Из дана у дан живинче почиње по мало јести и после неколико дана прође опасност сасвим. Оболеле животиње опорављају се после овакога лечења на очиглед и после пет шест недеља не познаје се да су боловале. А да би добијале снажну храну у овоме болесноме стању, треба им давати храну ситно исечену, али ту храну треба најпре удесити за њих, и то овако: Исецкај пићу на ситно, саспи у велик суд и налиј озго хладне воде. За 24 сата та ће храна сасвим да одмекне тако, да ће је лако моћи јести и оне животиње, у којих су мехурови у усти а не мехурићи. Краве музаре на тај начин брзо се излече и млеко им буде опет добро и буде га доста као и пре. Стеоне краве у тој болести обично побаце телад, но која се крава почне одмах лечити хладном водом, не ће побацити. Да би људима што боље показао, колико је благотворно лечење хладном водом, Кнајп је оставио једно живинче само себи, и то се није честито опоравило ни за годину дана.

3. Животиње, које су добиле само грозницу, и код којих се одмах приступило са лечењем хладном водом, остале су здраве и чиле; мехурићи се нису ни показали. Ако је у стаји само једно марвинче оболело, остала се марва може сачувати тако, ако се с њом поступа као и са болесном. **Кнајповски.**

ШТЕТОЧИЊА НА КУКУРУЗУ.

Штеточина постаје од лептирића, који спада у ред „смотаваца“ а у науци је назван Botys (piralis) silacealis, српски пак: *просовац* или „просов (кукурузни) смотавац.“

О просовцу зна се поближе ово:

Мужјак је дуг око 15 м. м. а широк око 28·5 м. м. Боје је угасите: мркосив са пурпурно-црвеном бојом. Женка је боје бледе земљано-жуте, задња крила су јој сивкаста, а дужине је око 13 м. м., широка је пак 30 м.м.

После половине јуна и при крају јула просовац излети, спарује се, и још у току јула женка остави јаја, — и то по једно, два, највише три — на горњим, вишим деловима ситне проје или кукуруза. Нежна јајашца изгледају жута. После од прилике 14 дана измиле гусеничице, које прогризу пазух лишћа, на ком месту је стабљика увек нежнија, и хране се сржи, идући полагано на ниже, па у том прогризу и коленцад. Гусенице излазе напоље само кад, у врло ретким случајевима, нестане хране, и онда су принуђене да пређу на другу стабљику.

Развијена гусеница је спреда и одзади мало шиљастија, голишава и сјајна; горе је прљаво сивомрка а доле беличаста. Глава је црномрка. У јесен је велика скоро 1 сантиметар, и налази се у најнижим деловима стабљике, или на горњем делу корена (врату коренову), где и презими. У мају идуће године учаурава се на месту где је, и преображава се у жућкасто мрку, танку и покретљиву лутку, од које за 14 до 16 дана постаје лептирић.

На усеву се може познати по овим знацима:

Кад се у августу међу усевом примете по неки жутљикави струкови, видеће се, ако се добро промотри, овде онде на оболелим струковима мале округле рупе, а близу земље и жућкасто-бели избаци (екскременти). Ваља онда расцепити оболели струк; и, ако штеточина није већ изашао, наћи ће се унутра једна, па и две гусеничице, које имају 16 ногу. Кад штеточина има много, могу да покваре род за дванаестину и осмину.

Осим на кукурузу и просу (ситној проји) инсекат се налази и на конопљама и на хмељу, ма да последњем због јаке природе његове не може много да науди. Па и кукурузу не уди свагда подједнако; кад је овај у погодбама да се може бујно развијати, онда му мање може судити.

Мере, које ваља употребити противу овог штеточине у главноме су ове: ваља заоставше бадрљике, оџаке, на кукурузној стрњици почупати заједно с кореном, па их набацати на гомилу и спалити. Пепео по том може се разбацати по њиви. Но нарочито свраћамо пажњу — да се бадрљике полагано и што пажљивије чупају; никако се не смеју ломити, па да доњи делови с кореном остану у земљи, јер у таком случају гусенице могу остати опет на месту, где су биле, и тада, дабоме, нисмо се ништа помогли.

Мимо то саветују: дубоко подоравање кукурузне стрњике у јесен. Тада гусенице дођу дубоко у земљу и онда се не могу провући до површине, те у земљи угину. Корисно је још почешће претерати и овце по орању, те да земљу мало сабију, услед чега је гусеницама још већа немогућност пробити се на површину. Подоравање стрњике, дакле, има свога разлога и у овоме. — — **Ђ.**

Вести.

Кредитна банка у Ср. Карловцима. Дванаест карловачких грађана позвали су на упис деоница *„Народне кредитне банке у Ср. Карловцима“* са основним капиталом од 80.000 круна са 400 деоница по 200 круна. Рок упису је 6. фебруар п. р. У јавном позиву речено је: „У борби народа за опстанак и економни напредак, вазда су имала кредитна удружења одсудна утецаја. Што је појединцу немогуће било, створило се удруженом снагом. Капитал у туђим рукама ма како јефтин био, за нас је двоструко скуп. Помоћ туђа, наплата је скупа, давно је већ речено и искуством доказано. Међусобна помоћ најјефтинија је помоћ и пружа нам најбоља јемства за сигуран и самосталан положај и свестран напредак.“

Штедно и заложно удружење у Митровици. Ово младо подузеће одржало је 12. (24.) јануара о. г. своју прву редовну главну скупштину. По извештају истог удружења видимо — премда је довољна отписнина била — да је ипак 10% дивиденда члановима исплаћена.

Угарски шпиритус. Како производња нашег шпиритуса не може да напредује, види се и по том, што га је потиснуо и у Турској румунски шпиритус. До скора је највише угарски шпиритус увожен у Турску, а сад се види по званичним подацима, да од целокупног увоза шпиритуса пада на румунски 40%, а на руски 30%.

За лакше набављање барута. Министарство рата покренуло је код зем. владе у Загребу питање, да се у Хрватској и Славонији олакша трговина с барутом, те да се строги трговински прописи уклоне и замену оним прописима који владају у аустријским круновинама. По тим прописима допуштало би се и без нарочите дозволе политичким властима продавање барута у малом. Земаљска влада упутила је окружницу на све полицајне и политичне власти у земљи, да поднесу мишљење о том, да ли је оправдано, да се уведе лакше набављање барута, са гледишта осигурања од ватре.

Хартија која не сагорева, — фабрикује једна берлинска фабрика, као што јављају једне америчанске новине, на овај начин: 95 делова влакна од азбеста (влакнаст минерал који не сагорева) најбоље врсте перу се у раствору калијумперманганата и беле се са сумпорастом киселином. За тим се додаду 5 делова целулозе, па све промеша са додатком кречне воде и боракса. Ова добро помешана каша долази у машину и даје хартију, чија је површина глатка и може да се сатинира, а лако се у њој ствара и провидни знак. Веле, да се ова хартија не пали ни на самом пламену, па чак остаје неповређена и на врелини белог усијања.

Производња злата 1896. Прошле године је производња злата постигла највећу бројку 880 милијуна, коју није имала у опће никад. Овај успех постигнут је због тога, што је јужна Африка много дала злата, али још више, што је у Сједињеним државама у северној Америци много добивено. Неке њујоршке новине доносе ове бројеве: Сједињене државе 228·0 милијуна марака, Африка 181·0 мил. марака, Аустрија 174·8 мил. мар., Русија 126·4 мил. м., Мексико 27·9, Индија 24·0, Кина 20·6, Гвинеја енглеска и француска 16·2, Колумбија 12·4, Бразилија 9.9, Аустро-Угарска 7·3, остале земље 35.6 мил. мар. — Саме Сједињене државе носе 27 процената од целокупне производње злата. Како мисле стручњаци, ове године ће производња злата још нарасти.

Званичне забелешке будимпештанске берзе од 22. јануара. (3. фебр.)

Пшеница банатска, нова, квалоћа по хектолитру од 77 до 81, цена од 100 килограма од 8 ф. 05 н. до 8 ф. 45 нов.; потиска стара, квоћа по хектолитру од 77 до 81 цена од 100 килограма од — ф. — н. до — ф. — нов.; нова од 8 ф. 20 н. до 8 ф. 50 н. пештанска, стара, квоћа по хект. од 77 до 81, цена од 100 килгр. од — ф. — н. до — ф. — нов. нова од 8 ф. 15 н. до 8 ф. 40 н.; бачка, стара, квв. по хкл. од 77 до 81, цена од 100 кгр. од — ф. — н до — ф. — н. нова од 8 ф. 25 н. до 8 ф. 55 н.

Раж, нова, прве врсте, квоћа по хектолитру од 70 до 72, цена од 100 кгр. од 6 ф. 60 н. до 6 ф. 50 н.; друге врсте, квоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од 6 ф. 50 н. до 6 ф. 55 нов.

Јечам. нови, за пићу, квоћа по хкл. од 60 до 62. цена од 100 кгр. од 4 ф. 10 н. до 4 фор. 45 нов.; за пецриво, квв, по хл. од 62 до 64, цена 5 фор. 20 н. до 5 ф. 90 н.; за пиваре, квоћа по хектолитру од 64 до 66, цена 6 ф. 50 нов. до 8 ф. — н.

Зоб нова, квоћа по хектолитру од 39 до 41 цена од 100 кгр. од 5 ф. 90 н. до 6 ф. 35 нов.

Кукуруз, нови, банатски, квв. по хл. од — до —, цена од 100 кгр. од 3 ф. 45 н. до 3 фор. 50 н; остали, квоћа по хкл. од — до —, цена од 3 ф. 30 н. 3 ф. 40 н

Репица квоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од — ф. — н. до — ф — н.

Проја, квоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од 5 ф. 30 н. до 5 ф. 60 н.

Маст, 100 кгр. 53 ф. — н.

Сланина, 100 кгр. 49 ф. — н.; сушена 52 ф. — н.

Шљиве босанске 100 кгр. од 19 фор. 50 н. до 23 фор. н.; славонске 100 кгр. 21 ф. — н.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

22. јануара (3. фебруара)

Дукати	5 ф. 68 н.
Наполеондори (20 франака)	9 ф. 52 н.
Угарска златна рента	122 ф. — н.
Аустриска златна рента	123 ф. 50 н.
Угарска крунска рента	99 ф. 50 н.
Немачке државне марке (од 100 мар.)	58 ф. 62 н.

Трговина

Нови Сад, 23. јан. Пшеница прве каквоће 7 фор. 90 нов. Пшеница средња 7 фор. 50—70 нов. Пшеница лакша роба 7 фор. 20—30 новч. Наполица 6 ф. 60—80 Јечам 3 ф. 80—4 ф. до ф. — н. Зоб 5 ф. 50—60 н. Кукуруз у зрну 3 ф. 10—— н. Маст 56 фор. Сланина сува 56 ф., дебела паљена 56 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 45—46 н.
„ средњи . . . 42—43 н.
„ лаки . . . . 40—— н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 28—32 н. по клгр.
Јагњци ——— ф. по пару.
Овци . . 7—12 ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

22. јануара било је . . . . 1·10 мет.
23. јануара било је . . . . 0.98 мет.

*

Беч, 1. фебруара п. рим. (Ориг. извештај са жарвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 8259 к., а дошло је 3990 ком. млађе врсте, 3065 комада угојених мађ. коња —. Свега 7055 комада дотерано.

Трговина је била трома.

Продавало се:

Прима роба 46—— н. изнимно 47 н.
Средња „ 42—44 н.
Сремска „ ——— н.
Назимад „ 30—36 н.

Ово су цене од килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

Цена је сланини 54—— ф.
„ „ масти . 49—— ф. Све од 100 кгр.

Огласи.

СТЕЧАЈ.

Усљед поднешене оставке овд. забавиље гђце Јованке Летићеве, постало је место забавиље на овд. српском вероисповедном забавишту упражњено, на које се овим стечај отвара.

Плата забавиље је 300 фор. годишње, уз то још слободан стан с баштом и зимски огрев.

Молбенице са сведоџбом оспособљења за забавиљу снабдевене, имају се закључно до 20. фебруара т. г. потписаном црквеном одбору поднети.

Из седнице м. црквеног одбора држане у Турији 18. јануара 1897. год.

Авакум Травић. перовођа. 42 1—3 — **Милан Јојкић** мл. председник.

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
СТЕВАНА МИЛОВАНОВИЋА
У ТУРСКОМ БЕЧЕЈУ 43 1—3

потребује два млађа помоћника који говоре српски, мађарски и немачки, једног за 15. фебруара а другог за 15. марта, и два шегрта.

БОГАТО СТОВАРИШТЕ
кабаничарске робе
БРАЋЕ АЛЕКСИЋА
у Тиса Хеђешу
ЗА ЧУДО ЈЕФТИНО!

Кабаница бела . . .	3 ф. 80	до 9 ф. 50 н.
Кабаница црних . .	5 ф. —	до 9 ф. — н.
Кабаница зелених . .	6 ф. —	до 10 ф. — н.
Кабаница сурих . .	5 ф. 50	до 9 ф. 90 н.
Дороца белих	2 ф. 50	до 6 ф. 20 н.
Дороца зелених . .	4 ф. —	до 7 ф. — н.
Чакшира белих . . .	2 ф. 50	до 4 ф. 50 н.
Чакшира сурих . , .	2 ф. 80	до 5 ф. 20 н.
Чакшира црних . .	2 ф. 90	до 4 ф. 80 н.
Чакшира браун као кућевни	2 ф. 90	до 5 ф 80 н.
Покроваца ваљаних	2 ф. 80	до 4 ф. 50 н.
Покроваца струњених	3 ф. 90	до 5 ф. 80 н.

Сукна кућевна сваке године ваљана и стаје 12 к. риф. од првог октобра почне до првог новембра сврши.

619 3—12

ТРЕБАМ
ЗА МОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКУ РАДЊУ
вештог старијег
ПОМОЋНИКА.
Светозар Николић.
Меленци.

38 3—5

Јаша Гергуров
у Сомбору

потребује за своју гвожђарску трговину једног вештог помоћника. Рефлектант мора осим српског, немачким и мађарским језиком владати. Ступити може од 1.—15. марта п. р. 44 1—3

ПОЗИВ
НА
XXVII. РЕДОВНУ ГОДИШЊУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
СРПСКЕ ЗАДРУГЕ
ЗА
МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
У НОВОМЕ САДУ

која ће се одржати у четвртак 13. (25.) фебруара о. г. у великој дворани српских основних народних школа (III. разред) у 9 сати изјутра, са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Оверовљење присутних чланова.
2. Подношење закључног рачуна за годину 1896. са извештајем управе и надзорног одбора.
3. Давање опросница управи и надзорном одбору.
4. Предлог за одлуку о подели чисте добити
5. Евентуални предлози.
6. Избор једне трећине чланова управе, и надзорног одбора.
7. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

П. Н. честичари 5. и 6. кола, који на овој скупштини желе учествовати, имају у смислу §. 26. друштвених основних правила, своје овласнице за гласање, најдоцније до 11. (23.) фебруара до 5 сати по подне, код председништва управе извадити

У Н. Саду 18. (30.) јануара 1897. год.

41 1—3 — **Управа.**

НАПРЕДАК! НАПРЕДАК!

НАЈУКУСНИЈА, НАЈЛЕПША И НАЈЧИСТИЈА ИЗРАДА ШТАМПАРИЈСКА.

НАЈНОВИЈИ ИЗБОР СЛОВОРЕЗСКИХ И ЛИВАЧКИХ СЛОВОВА.

Вештина штампарска огледа се у укусном, лепо и чисто израђеном послу. Да би дакле свом позиву потпуно одговорио, да би своје муштерије задовољио, дојакошње и одјакошње: набавио сам из првих, у свету штамп. најпризнатијих словоливница

најновија и најукуснија,

прекрасна штампања словаслова, те сам у стању данас израђивати

најфиније и најукусније послове

ћирилицом и латиницом, као:

карте-походнице (визиткарте), зоручне и венчане; оглашнице разних зборова и забава; оглашнице смртне и парастоске; трговачке објаве, рачуне и ценовнике: за новчане заводе, певачка друштва, сл. црквене општине,

протоколе и разне тискanице, ценом јефтинијом него игде.

Препоручујући свој напредан штампарски рад свима заинтересованима, молим да ме обилатим наруџбинама удостоје.

С одличним поштовањем

Ђорђе Ивковић

власник штампарије.

НАЈНОВИЈА СЛОВА

РУМСКА ШТЕДИОНИЦА.

ПОЗИВ.

П. н. гг. деничари Румске Штедионице позивају се овим, да изволе доћи 6. (18.) фебруара ове године у

XXIV. редовну главну скупштину

која ће се у 8 сати пре подне у заводским просторијама одржати са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Избор двојице акционара за оверовљење записника ове скупштине.
2. Извештај управе о раду штедионице у прошлој години.
3. Полагање рачуна управе и њени предлози о подели дивиденде и улога у резервни фонд.
4. Извештај надзорног одбора.
5. Давање разрешнице управи и надзорном одбору.
6. Избор надзорног одбора од 3 члана и једног заменика и определење њихове награде за текућу пословну годину.
7. Предлози појединих акционара у смислу чл. 28. наших штатута.

РУМА, 9. (21.) јануара 1897. — **УПРАВА.**

Извештај Румске Штедионице
за годину 1896.

ДУГУЈЕ. — РАЧУН БИЛАНСЕ. — ПОТРАЖУЈЕ

ИМОВИНА.	фор	нов	ДУГ.	фор.	нов.
Готовина концем године — — —	7437	26	Деон. главница, 300 деон по 100 ф. ком.	30000	—
Менице — — — — — — —	396045	46	Резервни фонд — — — — —	44715	89
Зајам на некр тнине — — — —	13630	63	Улози — — — — — — —	323338	89
Зајам на залоге: на папире од вредн.	3138	50	Реесконт — — — — — —	45018	28
„ „ „ на рану — — —	4200	—	Преносне ставке — — — — —	847	86
Заводске куће бр. 131 и бр. 125/127	22515	16	Три веровника — — — — —	735	12
Папири од вредн: 200 акц. Срп. Банке	6800	—	Добит — — — — — — —	12291	14
Намештај и прибор по отпису — —	1449	35			
Потраживања код страних завода —	748	65			
Три дужника — — — — —	982	17			
	456947	18		456947	18

ДУГУЈЕ. — РАЧУН ШТЕТЕ И ДОБИТИ. — ПОТРАЖУЈЕ.

РАСХОДИ.	фор.	нов.	ПРИХОДИ.	фор.	нов.
Камате на улоге — — — — —	17192	97	Камате есконтованих меница — —	38107	16
Камате реесконтованих меница —	2762	08	Камате од зајма на залоге — —	667	71
Отпис од намештаја и прибора —	135	-	Камате од зајма на непокретности —	926	72
Хонорар надзорном одбору за 1896.	300	—	Камате текућих рачуна — — —	74	53
Порез и опћ. прирез — — — —	2760	52	Разне пристојбе, провизије итд. —	2637	24
10% порезе на камате од улога —	958	60	Кирије заводских кућа — — —	642	52
Плата званичника и награда — —	4399	92			
Дневнице управи — — — —	914	50			
Адм. трошкови — — — — —	1341	15			
Добит — — — — — — —	12291	14			
	43055	88		43055	88

Рума, 31. децембра 1896.

ЉУБОМИР БИКАР с. р. пословођа. — ДРАГУТИН КОСТИЋ с. р. благајник.

Управа: Ј. Алмослино с. р. Теодор Богдановић с. р. Јов. Ст. Дудић с. р Јов. А. Ђуричић с. р. Е. Кокић с. р. Радивој В. Крстић с. р. Миленко Николајевић с. р. Јеста Остојић с. р. Ђура Стајић с. р. Тома Р. Ћирић с. р.

Са главним и помоћним књигама сравњено и у подпуном реду пронађено.

Рума, 12. (24.) јануара 1897.

Надзорни одбор:

ВИКТОР РОГУЛИЋ с. р. — ФЕРДИНАНД РИСТЕР с. р. — САВА КРИТОВАЦ с. р.

30 2—2

Главни уредник: др. Емил Гаврила. — Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. — Штампарија Ђорђа Ивковића.